

Silex of het steekmes van de Neolithische hangjongere ...

Silex of vuursteen is een steen die goed snijdt als hij goed gepolijst en gepunt is. En dat konden onze voorouders, zij hadden tijd en geduld.

Direct bij het beklimmen van de Cap Blanc Nez vroegen Hollanders naar de naam van die zwarte tot grijze knollen. Ook onze Koen was geïnteresseerd en wilde een paar mooie exemplaren voor zijn kinderen. Hopelijk als didactisch materiaal en niet om op zak te hebben.

Fred Flintstone, onze welbekende holbewoner, had dit wel altijd mee. Hoe dat weet ik niet want broekzakken hadden ze toen nog niet, wel een buideltje.

Flint is het engelse woord voor keisteen, vuursteen en werd in de Prehistorie (Steentijdperk) massaal gebruikt voor bijlen, messen, pijlspitsen, sikkels, schrapers enz. Het alaaam van de holbewoner.

Het woord flinterdun kennen wij ook nog.

Het is harder dan staal want het bestaat uit het mineraal kwarts (Siliciumdioxide) Dat heeft hardheid 7 op de hardheidschaal van Mohs en ijzer maar 5. Het splijt gemakkelijk en nauwkeurig waardoor je , mits ervaring, de gewenste vorm kunt krijgen. Het liefst met zeer scherpe zijkantten. Dus ideaal om een mammoet te killen en een oeros te villen.

Het was toen mondiaal al een ruilmiddel en wie silexmijnen had kon oorlog voeren met de naburige stammen... Bovendien was het een werkplaats en trok werkvolk aan.

Silex is een klastisch sedimentgesteente d.w.z. dat het bestaat uit brokstukken van allerhande gesteenten die vastgeworden zijn door druk bij de afzetting .Het is waarschijnlijk ontstaan uit opgeloste skeletresten van kiezeldiertjes (o.a. diatomeeën). Door waterverlies zijn die traag omgezet in een amorfe massa die nu aangetroffen wordt in opgevulde graafgangen van allerlei beesten (kreeftachtigen ?) in het krijtgesteente. Ze komen voor in knollen of concreties en dus niet in echte banken in de krijt- en kalksteenlagen.

Vanaf het bronstijdperk kreeg silex concurrentie maar met de vraag naar vuur in de historische tijd (tot de Middeleeuwen ?) werd silex terug ontdekt en kwam ditmaal in gebruik als echte vuursteen. Vuursteen , vuurslag en zwam waren de inhoud van een tondeldoos en hiermee kon vuur gemaakt worden.

Vandaag wordt vuursteen nog gebruikt voor bekleding van maaltrommels, schuurpapier en in wegeaanleg.

Meer info vind je in de tentoonstelling ' Doe de prehistorie' in het Gallo-Romeins Museum in Tongeren . Workshops om zelf silexen vuistbijlen te slaan zijn er tot 31 aug

Weetjes :

- In je aansteker steekt ook een vuursteentje maar dat is gemaakt van een legering van ijzer en cerium

- Een assegaai is geen Vlaamse gaai uit Asse maar een werpspeer die de prehistorische mens bij ons gebruikte om op beren te jagen . De zanger van Metallica James Hetfield is ook een fervent berejager maar op een andere manier Foei !
- Topcuvée Silex (AOC Pouilly Fumée) is waarschijnlijk een van de vele witte lievelingswijnen van Carlos. Biodynamisch geteeld. Diepe volle wijn met een zekere molligheid en ellenlange afdronk. Wat moet je meer hebben?
De benaming silex verwijst naar het minerale karakter van de wijn. Hun wijngaarden in de Loirestreek staan op hellingen met vuursteen. Of die wijn ook in ons hotel aanwezig was al of niet met stopselgeur weet ik niet.
- Nog niet genoeg van silex ?
Bezoek het Silex-Museum en de toren van Eben-Ezer in Eben-Emael ,niet ver van het bekende fort, kort bij Riemst.
De vuursteenmijnen van Spiennes ten ZO van Bergen (Di Rupo). Het is het oudste (6000j) en grootste complex ter wereld en staat op de Unesco werelderfgoedlijst.
- Van Silex tot chip. Boekje van prof. Noël Vandenberghe . Naar aanleiding van de tentoonstelling in Leuven in 1992 vertelt deze geoloog wat er allemaal uit de Aarde komt. Onze witte zanden van Mol zijn gegeerd om dunne schijfjes te maken voor het geheugen van onze computer, hopelijk ook voor ons ooit... Siliconen worden overal momenteel gebruikt zelfs in menselijke lichamen om iets op te vullen.